

ATMOTERM[®] S.A.

**Prognoza oddziaływania na środowisko
Projektu Programu Współpracy Transgranicznej
Polska – Słowacja 2014-2020**

Raport Metodyczny

24.01.2014 r.

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

www.atmoterm.pl

Spis treści

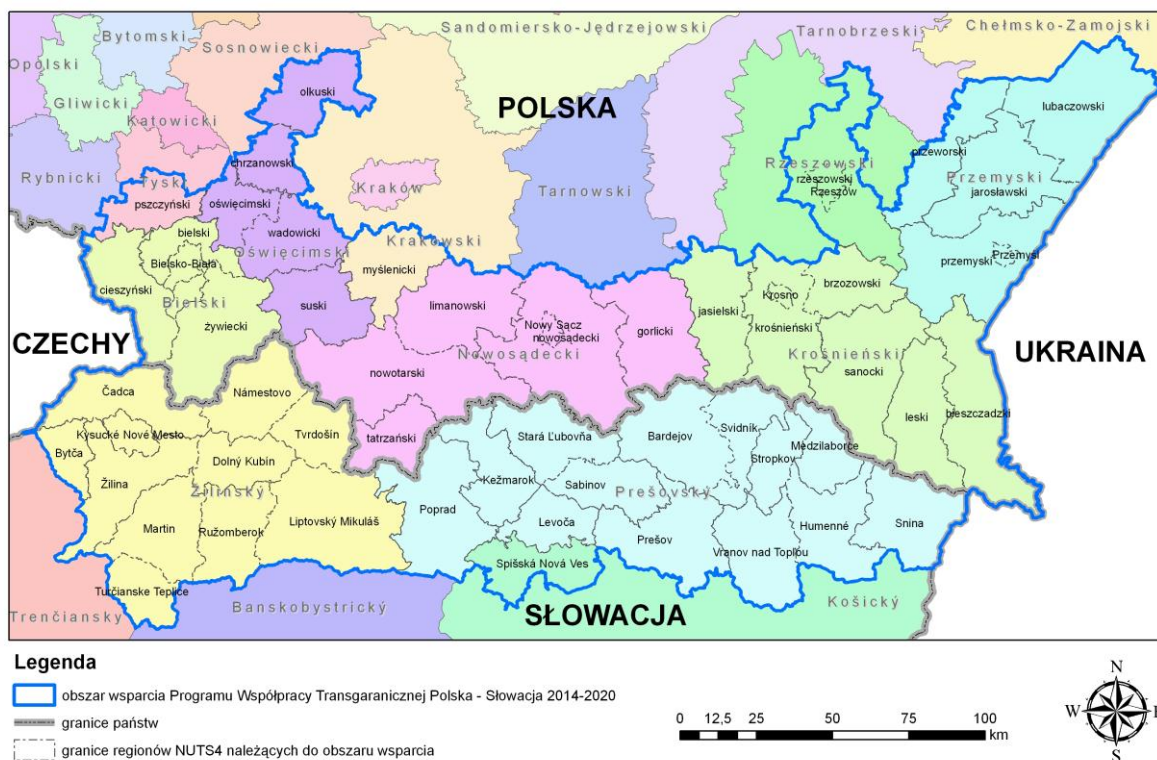
1	Wprowadzenie	5
2	Cel badania	9
3	Zakres Prognozy	9
4	Metodologia badania	15
4.1	Zestawienie technik i metod badania w Prognozie.....	27
4.2	Opis procesu realizacji Prognozy oraz ustalenia jej zakresu	28
5	Analiza ryzyka, które może wystąpić w trakcie realizacji badań i metody jego minimalizacji	30
6	Sposób organizacji i przeprowadzenia badania	31
6.1	Harmonogram prac i podział na zadania.....	34
6.2	Sposób prezentacji informacji, danych i wyników Prognozy	36

1 Wprowadzenie

Program Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2014-2020 (zwany dalej Programem) jest jednym z programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT), który będzie realizowany w perspektywie 2014-2020. Program swoim zasięgiem obejmie obszary:

- po stronie Polski jest to pięć podregionów (NUTS III): bielski, nowosądecki, oświęcimski, krośnieński i przemyski oraz trzy powiaty (NUTS IV): pszczyński, myślenicki oraz rzeszowski i miasto Rzeszów.
- po stronie Słowacji są to dwa regiony (kraje) graniczne (NUTS III): Žilinský i Prešovský oraz powiat (NUTS IV) Spišská Nová Ves w regionie koszyckim.

Obszar wsparcia Programu Współpracy Transgranicznej Polska - Słowacja 2014-2020 na tle regionów NUTS3

Rysunek 1. Obszar wsparcia Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2014-2020.

Celem Programu jest wzmocnienie współpracy polsko-słowackiej, opartej na partnerstwie mającej na celu zrównoważony rozwój obszaru przygranicznego.

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach EU dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) ¹.

Zasadnicza część środków z EFRR dla programów współpracy transgranicznej powinna być skoncentrowana na maksymalnie czterech celach tematycznych w celu zwiększenia oddziaływania polityki spójności w całej Unii.

Oprócz tego, że dla Programu współpracy transgranicznej wybiera się maksymalnie cztery cele tematyczne, w rozporządzeniu EWT¹ określono, w ramach współpracy transgranicznej, cztery priorytety inwestycyjne:

- (i) promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników poprzez integrację transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczną mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia, usługi informacyjne i doradztwo oraz wspólne szkolenia;
- (ii) promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem i wszelką dyskryminacją poprzez promowanie równości płci, równych szans oraz integrację społeczności ponad granicami;
- (iii) inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia;
- (iv) wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej poprzez wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami;

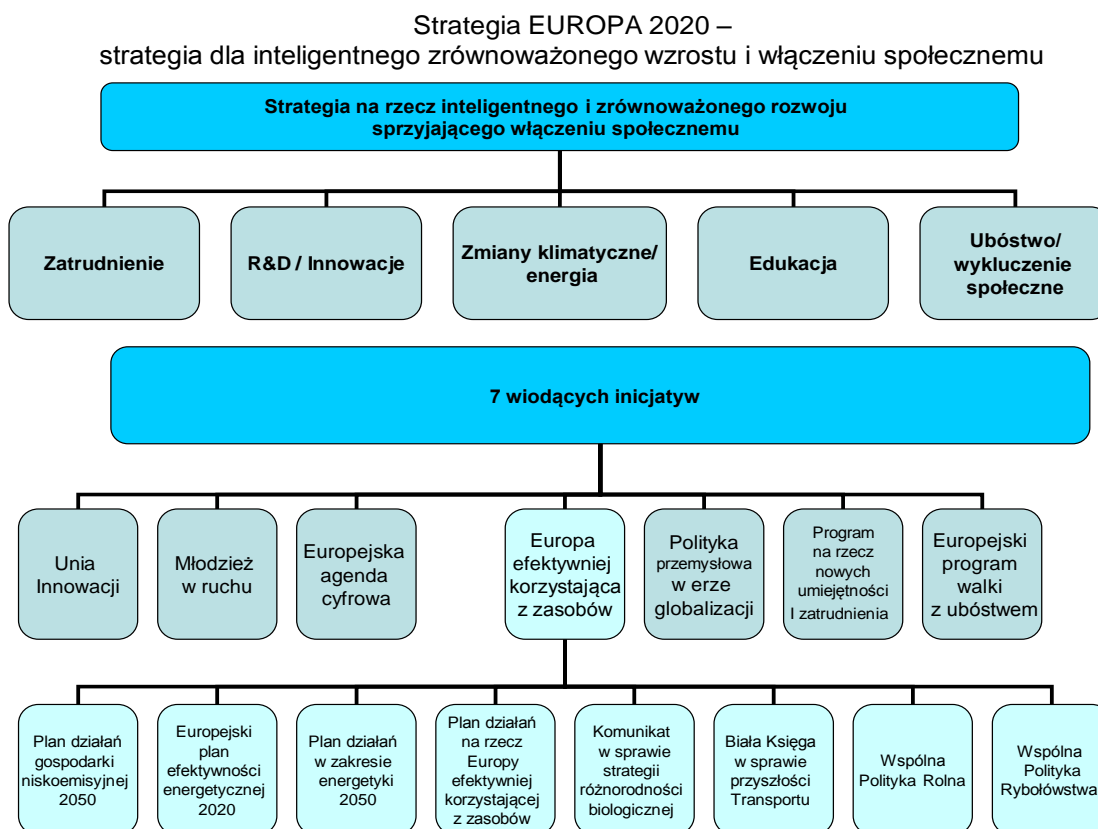
Według ostatnich uzgodnień (informacja z MliR z dn. 17.12.2013 r.), zdecydowano, że w ramach Programu, realizowane będą następujące cele:

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

<p>Cel tematyczny 6</p> <p>Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami</p>
<p>Priorytet inwestycyjny 6c)</p> <p>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</p>
<p>Cel specyficzny Programu</p> <p>Zwiększenie konkurencyjności obszaru Programu poprzez efektywne wykorzystanie potencjału wspólnego dziedzictwa kulturowego i naturalnego</p>
<p>Cel tematyczny 7</p> <p>Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej</p>
<p>Priorytet inwestycyjny 7 b)</p> <p>Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi</p>
<p>Cel specyficzny Programu</p> <p>Zwiększenie mobilności transgranicznej oraz poprawa połączeń transgranicznych sieci transportowych i jakości systemu transportu</p>
<p>Cel tematyczny 7</p> <p>Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej</p>
<p>Priorytet inwestycyjny 7 c)</p> <p>Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej</p>
<p>Cel specyficzny Programu</p> <p>Rozwój multimodalnych połączeń transgranicznych</p>
<p>Cel tematyczny 10</p> <p>Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej</p>
<p>Priorytet inwestycyjny 10 b)</p> <p>Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia</p>
<p>Cel specyficzny Programu</p> <p>Transgraniczna integracja w zakresie kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz przystosowanie do potrzeb wspólnego rynku pracy</p>

W zakresie zagadnień objętych Programem Współpracy Transgranicznej jednym z najważniejszych dokumentów jest strategia *Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*² i jeden z jej projektów wiodących – Europa efektywnie wykorzystująca swoje zasoby. Relację tych dokumentów w ramach Strategii Europa 2020 oraz innych dokumentów strategicznych UE przedstawiono na niżej zamieszczonym wykresie:

Rysunek 2. Strategia Europa 2020 (Źródło: EEA Environment and Human health 2012 za Rappolder, 2012)

Z punktu widzenia ochrony środowiska ważnym dokumentem jest projekt siódmego Programu działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - Wniosek Komisji Europejskiej z projektem Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobrze żyć w granicach naszej planety”. Ponadto w analizach i badaniach uwzględnione będą inne dokumenty powiązane; międzynarodowe i krajowe (Polski i Słowacji), bliżej określone w dalszej części Metodologii.

Prognoza oddziaływania na środowisko Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2014-2020 powinna wydobyc powiązanie projektowanego dokumentu z kluczowymi celami

² <http://www.mg.gov.pl/files/upload/8418/Strategia%20Europa%202020.pdf>

związanymi z ochroną środowiska zdefiniowanymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym oraz krajowym.

2 Cel badania

Celem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2014-2020, zgodnie z obowiązującymi przepisami i uzgodnieniami, jest kompleksowa analiza możliwego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska, przewidzianych w Programie działań, ocena możliwości występowania oddziaływań skumulowanych oraz analiza możliwości zastosowania rozwiązań alternatywnych oraz potrzeb ewentualnych działań kompensacyjnych. Opracowanie Prognozy stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3 Zakres Prognozy

Zgodnie z ustaleniami³ pomiędzy: Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju w Polsce, Generalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Polsce, Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Republiki Słowackiej i Ministerstwem Środowiska Republiki Słowackiej ocena strategiczna oddziaływania na środowisko Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja będzie przeprowadzona przez polskie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju - Instytucję Zarządzającą Programem według przepisów prawa polskiego. Jednakże zakres udziału społeczeństwa będzie rozszerzony na etapie ustalania zakresu Prognozy, uwzględniając również wymogi przepisów prawnych Republiki Słowackiej. Ponadto Prognoza będzie konsultowana z organami właściwymi Republiki Słowacji, jak i poddana będzie konsultacjom społecznym po obu stronach granicy.

W związku z powyższym podstawą prawną opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko Programu będzie ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*⁴ (dalej: Ustawa ooś), która zawiera transpozycję do prawodawstwa polskiego dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko*⁵.

Zgodnie z art. 46 Ustawy ooś przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Do takich dokumentów należy Program i w związku z tym organ opracowujący projekt takiego dokumentu zobowiązany jest do sporządzenia do niego Prognozy oddziaływania na środowisko.

³ Notatka ze spotkania w Bratysławie w dn. 27.11.2013 r.

⁴ Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.

⁵ Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich L197/30 z dn. 21.07.2001 r.

Zgodnie z Ustawą ooś art. 51 Prognoza będzie zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Ponadto Prognoza będzie określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*⁶,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, unijnym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne,

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawi również:

⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z Ustawą o oś art. 53 dokonano uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Głównym Inspektorem Sanitarnym po stronie polskiej. Przeprowadzono też konsultacje społeczne zakresu Prognozy w obu krajach. Po stronie polskiej uwagi nie zgłoszono.

Po stronie słowackiej wskazania organów właściwych, co do zakresu Prognozy oraz uwagi w ramach konsultacji społecznych zgłosiły następujące organy, instytucje i organizacje:

- Urząd województwa Žilinského (Úrad žilinského samosprávneho kraja);
- Urząd województwa Prešovského (Úrad prešovského samosprávneho kraja);
- Związek miast i gmin słowackich (Združenie miest a obcí Slovenska);
- Urząd powiatowy Žilina, Dział ochrony środowiska (Okresný úrad Žilina, Odbor starostlivosti o životné prostredie);
- Urząd powiatowy Prešov, Dział ochrony przyrody, wybranych elementów środowiska i wojewódzkiego postępowania odwoławczego (Okresný úrad Prešov, Odbor ochrany prírody, vybraných zložiek životného prostredia a odvolacích konaní kraja);
- Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej, Departament Rozwoju Infrastruktury Transportowej (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Odbor rozvoja dopravnej infraštruktúry);
- Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Rozwoju Regionalnego Republiki Słowackiej, Sekcja Turystyki (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Sekcia cestovného ruchu);
- Ministerstwo Edukacji, Nauki, Badań i Sportu Republiki Słowackiej, Sekcja funduszy strukturalnych UE, Departament programu operacyjnego Wykształcanie (Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Sekcia štrukturálnych fondov EÚ, Odbor pre Operačný program Vzdelávanie);
- Rząd Republiki Słowackiej, Oddział przekrojowych priorytetów (Úrad vlády Slovenskej republiky, Odbor prierezových priorít);

- Úrad Zdravja Publicznego Republiki Slovenskej (Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky);
- Ministerstvo Šrodoviska Republiki Slovenskej, Sekcia ochrany przyrody i krajobrazu (Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny)

Zebrane uwagi organów słowackich zostały przedstawione w piśmie Ministerstwa Środowiska. Zestawienie wszystkich otrzymanych uwag i zaleceń przedstawiono w niżej załączonej tabeli.

Tabela 1 Uwagi i zalecenia GDOŚ, słowackich organów właściwych oraz zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych.

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
GENERALNY DYREKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA (6.12.2013)	1.1	Prognoza oddziaływania na środowisko powinna w pełnym zakresie odpowiadać wymaganiom wynikającym z art. 51 ust. 2 stawy ooś, przy zachowaniu warunków, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy. Należy podkreślić, że Prognoza powinna odnosić się do pełnej wersji projektowanego Programu i obejmować wszystkie planowane działania mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z art. 52 ust. 1 Ustawy ooś, prowadzone w Prognozie analizy oraz zalecenia powinny być dostosowane stopniem szczegółowości do stopnia szczegółowości zapisów projektowanego dokumentu.
	1.2	W związku z zasięgiem przestrzennym projektowanego Programu zaleca się zwrócenie szczególnej uwagi na wzajemne oddziaływania, które mogą się pojawić w strefie przygranicznej na obszarze objętym projektem oraz na możliwość ewentualnych oddziaływań transgranicznych na terytorium państw nieobjętych projektowanym Programem.
	1.3	Zaleca się przedstawianie zjawisk o charakterze przestrzennym oraz interakcji tych zjawisk na mapach.
	1.4	Przy opracowywaniu Prognozy należy uwzględnić wytyczne Komisji Europejskiej do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko pod kątem uwzględniania zmian klimatu oraz różnorodności biologicznej

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY (27.11.2013)	2.1	Na podstawie art. 53, w związku z art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko zakres Prognozy powinien uwzględniać zapis art. 3 ust.2 ww. ustawy, który stanowi, że ilekroć jest mowa o oddziaływaniu na środowisko rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi.
SŁOWACKIE MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH (14.01.2014)	3.1	W prognozie oddziaływania na środowisko strategicznego dokumentu programu operacyjnego konieczne jest określenie czy jego zatwierdzenie będzie/nie będzie negatywnie oddziaływało na integralność „sieci obszarów chronionych“ (dalej ÚSCHÚ) w odniesieniu do celów ich ochrony, w tym także ÚSCHÚ znajdujących się w województwie Prešovskom. ÚSCHÚ, które tworzą duże obszary specjalnej ochrony ptaków i obszary o europejskim znaczeniu znajdujące się na Krajowej liście zatwierdzonej dekretem Ministerstwa Środowiska Republiki Słowackiej nr 3/2004 oraz projektowane obszary o europejskim znaczeniu zatwierdzone rozporządzeniem Rządu Republiki Słowackiej nr 577/2011 z 31.08.2011, tzw. deklaracją Natura 2000 według której należy odpowiednio opracować każdy projekt inwestycyjny, który mógłby mieć wpływ na obszary systemu Natura 2000 (takie opinie były wydane przez Państwową Ochronę Przyrody Republiki Słowackiej w okresie programowym 2007 – 2013).
	3.2	W sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zalecamy, aby dla działań akceptowanych w Programie operacyjnym i proponowanych do realizacji na konkretnym obszarze (np. nowe szlaki turystyczne, trasy rowerowe, budowa nowych transgranicznych systemów szlaków turystycznych itp.), był określony warunek, że będą one podczas składania wniosku o ich finansowanie z Programu operacyjnego, już elementem zatwierdzonej dokumentacji planowania przestrzennego.

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
	3.3	<p>W ramach celu tematycznego 6 („ochrona środowiska i promowanie efektywnego gospodarowania zasobami“):</p> <ul style="list-style-type: none"> • popieramy aktualną propozycję mającą na celu skierowanie działań na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, • w kolumnie „potrzeby/potencjał“ w polu przy punkcie 1 proponujemy uzupełnić „chronione obszary krajobrazowe, obszar wyróżniony dyplomem europejskim Rady Europy“, • w kolumnie „działania“ ,punkt 5, w części „między“, proponujemy dodać „wyspecjalizowanymi organizacjami ochrony środowiska“; do punktu 8 dodać na końcu „i dziedzictwa przyrodniczego“; w punkcie 9 na końcu dodać „i innymi organizacjami ochrony środowiska i krajobrazu“.
	3.4	<p>W ramach celu tematycznego 7 („promowanie transportu zorganizowanego z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i usuwanie niedoborów przepustowości w najważniejszych infrastrukturach sieciowych“) proponujemy w kolumnie „działania“ na końcu wszystkich 4 działań uzupełnić „które jednocześnie respektują korytarze migracji zwierząt (wymienione w dokumentacji i w innych „materiałach ochrony środowiska)“.</p>
	3.5	<p>Przy ocenianiu skutków realizacji Programu w powiatach Poprad i Kežmarok należy wziąć pod uwagę fakt, że w obu powiatach w paśmie przygranicznym są parki narodowe (Tatranský národný park i Pieniński Park Narodowy). W obu parkach oprócz ośrodków służących do potrzeb ruchu turystycznego są ośrodki zapewniające lecznicze i sanatoryjne metody leczenia przeznaczone dla całej Słowacji. Przy ocenianiu skutków niezbędne jest, aby te uwarunkowania zostały uwzględnione, co oznacza, że kryteria oceny wpływu na środowisko powinny być bardziej zaostrzone niż dla pozostałych obszarów.</p>
	3.6	<p>W ramach infrastruktury transportowej, elementem oceny wpływów na środowisko i zdrowie powinny być badania hałasu i emisji oraz działania na rzecz obniżenia, ewentualnie eliminacji negatywnych wpływów ze względu na to, że stale wzrasta ruch samochodów ciężarowych na drogach przebiegających przez zabudowane tereny gminne, co może wpłynąć na pogorszenie stanu zdrowia obywateli żyjących w pobliżu tych dróg (wpływ na układ nerwowy oraz krążenia, wpływ na psychikę i ogólne zdrowie człowieka).</p>

Nazwa instytucji	Lp.	Treść uwag
	3.7	Kolejnym warunkiem jest ochrona obszarów należących do pasm ochrony sanitarnej źródeł wodnych służących do zaopatrzenia społeczeństwa w wodę (respektowanie wyznaczonych pasm ochronnych obszarów źródeł wodnych i podjęcie działań w celu ich ochrony).
	3.8	<p>Przy ocenie Programu operacyjnego, włącznie z oceną końcową proponujemy wprowadzić używane wskaźniki do niżej wymienionych obszarów. Uważamy je za kluczowe źródło informacji o potencjalnych negatywnych wpływach inicjatyw rozwojowych bezpośrednio na ludzkie zdrowie. Negatywnym wpływom działań, które mogą powodować skumulowane i długoterminowe skutki, należy zapobiegać precyzyjnie określonymi działaniami sektorowymi podzielonymi na kategorie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitorowanie czynników ryzyka: <ul style="list-style-type: none"> – % społeczeństwa dotkniętego hałasem drogowym, – % społeczeństwa dotkniętego hałasem kolejowym, – % społeczeństwa dotkniętego hałasem lotniczym, • Substancje obce w układzie pokarmowym • Bilans powstawania odpadów <ul style="list-style-type: none"> – statystyka powstawania odpadów według kategorii i specjalizacji przemysłowych, – gospodarka odpadami (statystyka ilości odpadów w zależności od sposobu gospodarowania i rodzaju odpadu), • Monitorowanie wpływów działań na społeczeństwo w zależności od wieku oraz płci <p>Zmiany w wysokości emisji z transportu i ich wpływ na zanieczyszczenie powietrza w pobliskich miastach.</p>
	3.9	Wymienione uwagi i opinie należy uwzględnić przy opracowaniu prognozy oddziaływania na środowisko Programu.

4 Metodologia badania

Biorąc pod uwagę ustalony zakres Prognozy oraz charakter i zakres Programu rozważono najbardziej optymalne podejście do określenia metodyki i przeprowadzenia analiz oraz przejrzystego zaprezentowania wyników ocen. W wyniku ustalono logiczny schemat przeprowadzenia analiz, który

został przedstawiony poniżej. . Proponowane metody analiz zostały odniesione do jego poszczególnych punktów, a ich podsumowane znajduje się w rozdziale 4.1.

Proponowany schemat Prognozy:

Streszczenie w języku niespecjalistycznym

1. Wprowadzenie (cel, kontekst, problemy, metodyka)
2. Podstawy prawne i zakres
3. Analiza Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2014-2020
4. Analiza stanu środowiska w regionie objętym Programem (SK, PL)
 - a. Przyroda i różnorodność biologiczna
 - b. Klimat
 - c. Zasoby i odpady
 - d. Środowisko, zdrowie i jakość życia
 - e. Zasoby wodne, ochrona przeciw powodziom i suszom oraz inne zagadnienia gospodarki wodnej
5. Prognoza
 - a. Ocena ogólna
 - b. Analizy pogłębione dla poszczególnych, możliwych projektów (elementy środowiska wg przepisów PL: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, zależności między ww. elementami)
 - c. Analiza możliwości oddziaływań skumulowanych
 - d. Analiza możliwych oddziaływań transgranicznych
6. Ocena skutków w przypadku braku realizacji Programu oraz korzyści z jego realizacji
7. Prezentacja wariantów alternatywnych
8. Propozycje metod oceny skutków realizacji Programu
9. Propozycje kryteriów środowiskowych do oceny proponowanych projektów
10. Wnioski i rekomendacje

Zestaw analiz do Prognozy jak i specyfika Programu, wskazują na konieczność zastosowania zestawu różnych metod analizy i oceny, adekwatnych do zawartości i stopnia szczegółowości Programu oraz zgodnych ze stanem współczesnej wiedzy. Podane są one niżej w odniesieniu do poszczególnych, proponowanych części schematów Prognozy .

Głównymi materiałami wyjściowymi do Prognozy oddziaływania na środowisko będą:

- analiza Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja (punkt 3 wyżej wymienionego spisu treści) oraz
- analiza stanu środowiska w regionie objętym Programem (SK, PL) –(punkt 4).

Opis metod opracowania Rozdziału 3 - Analiza Programu

W ramach analizy Programu uwzględniona będzie ocena zbieżności z dokumentami strategicznymi Wspólnoty odnoszącymi się bezpośrednio do ochrony środowiska, oraz dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym Polski i Słowacji. Analizy przeprowadzone zostaną metodą ekspercką w formie tabel, gdzie podany będzie dokument, adres dostępu do niego, główne cele i wynik oceny eksperckiej, co do zgodności z Programem. W analizach uwzględnione zostaną niżej wymienione dokumenty:

Lista dokumentów strategicznych UE

- 1) Strategia EUROPA 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- 2) Biała Księga: Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania (2009)
- 3) Strategia UE adaptacji do zmian klimatu (2013)
- 4) Biała Księga: Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu - dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu
- 5) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej
- 6) VII Ogólny unijny program działań w zakresie środowiska do 2020 r. Dobrze żyć w granicach naszej planety. (7 EAP)
- 7) Agenda Terytorialna Unii Europejskiej. W kierunku bardziej konkurencyjnej i zrównoważonej Europy zróżnicowanych regionów. (Lipsk 2007)
- 8) Europejska Konwencja Krajobrazowa
- 9) Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny – unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.
- 10) Plan ochrony zasobów wodnych Europy (A Blueprint to Safeguard Europe's WaterResources)
- 11) Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji (Horyzont 2020 – The Framework Programme for Research and Innovation).

Lista dokumentów strategicznych Polski

- 1) Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju _Polska 2013

- 2) Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)
- 3) Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) – Strategia Rozwoju Kraju 2020
- 4) Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015
- 5) Raport: Polska 2030. Wyzwania rozwojowe, KPRM, lipiec 2009
- 6) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie
- 7) Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko (projekt)
- 8) Polityka Klimatyczna Polski. Strategia redukcji emisji gazów cieplarnianych w Polsce do roku 2020.
- 9) Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)
- 10) Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej wraz z Programem Działań na lata 2007-2013
- 11) Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014
- 12) Aktualna wersja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
- 13) Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy Wisły i Odry, Dunaju i Dniestru
- 14) Wstępna Ocena Ryzyka Powodziowego (WORP)
- 15) Projekt Polityki Wodnej Państwa do roku 2030
- 16) Program Wodno-Środowiskowy Kraju
- 17) Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)
- 18) Strategie rozwoju wybranych województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego
- 19) Plany zagospodarowania przestrzennego wybranych województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego

Lista dokumentów strategicznych Słowacji

- 1) Národný program reforiem 2013 (Narodowy program reform 2013)
- 2) Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na roky 2012 - 2016, (Programowe oświadczenie rządu Republiki Słowackiej na lata 2012 – 2016)
- 3) Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (1993) (Strategia, zasady i priorytety państwowej polityki ekologicznej (1993))
- 4) Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001) (Strategia narodowa zrównoważonego rozwoju (2001))
- 5) Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky IV (2012) (Plan działań na rzecz środowiska i zdrowia obywateli Republiki Słowacji IV (2012))
- 6) Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (návrh 08/2013) (Strategia adaptacji Republiki Słowacji na niekorzystne skutki zmian klimatycznych (projekt 08/2013))

- 7) Konceptcia vodohospodárskej politiky Slovenskej republiky do roku 2015 (2006) (Konceptcia polityki wodnej Republiki Słowacji do roku 2015 (2006))
- 8) Vodný plán Slovenska (2009) (Plan wód Słowacji (2009))
- 9) Stratégia pre redukciju PM10 (2012) (Strategia redukcji PM10 (2012))
- 10) Národná stratégia regionálneho rozvoja (2010) (Konceptcia ochrony środowiska i krajobrazu (2006))
- 11) Stratégia politiky cestovného ruchu SR (2007) (Strategia polityki turystyki Republiki Słowacji (2007))
- 12) Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity pre roky 2012 - 2020 (návrh) (Aktualna strategia narodowa ochrony różnorodności biologicznej na lata 2012-2020 (projekt))
- 13) Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020 (Plan strategiczny rozwoju infrastruktury transportowej Republiki Słowacji do roku 2020)
- 14) Strategický plán rozvoja verejnej osobnej dopravy do roku 2020 (návrh 2013) (Plan strategiczny rozwoju pasażerskiej komunikacji publicznej do roku 2020 (projekt 2013))
- 15) Strategický plán rozvoja a údržby ciest na úrovni regiónov (návrh 2013) (Plan strategiczny rozwoju i konserwacji dróg na poziomie regionów (projekt 2013))
- 16) Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2013) (Narodowa strategia rozwoju turystyki rowerowej i jazdy na rowerze górskim w Republice Słowackiej (2013))
- 17) Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2013 – 2017 (Program rozwoju gospodarczego i społecznego autonomicznego województwa Żilinského na lata 2012-2017)
- 18) Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2018 (Program rozwoju gospodarczego i społecznego autonomicznego województwa Prešovského na lata 2012-2017)
- 19) Územný plán Veľkého územného celku Prešovský kraj - zmeny a doplnky 2004 (Plan zagospodarowania przestrzennego dla dużej jednostki terytorialnej Prešovský kraj – zmiany 2004)
- 20) Územný plán Veľkého územného celku Žilinského kraja - zmeny a doplnky č. 4 (Plan zagospodarowania przestrzennego dla dużej jednostki terytorialnej Żilinský kraj – zmiana nr 4)

Analiza Programu i identyfikacja możliwych projektów

Wstępnym krokiem do opracowania Prognozy będzie analiza Programu z punktu widzenia jego celów, priorytetów i identyfikacji możliwych do realizacji w ramach Programu projektów, bowiem Program ma charakter ogólny i nie zawiera wyspecyfikowanych projektów, a tylko typy działalności

(sekcja 2.A2). Wykorzystane do tego będą również informacje z realizacji poprzedniego Programu. Efekt analizy celów, priorytetów Programu oraz konkretnych obszarów wsparcia, przedstawione zostaną w tabeli jak niżej. Na tym etapie zostanie przeprowadzona wstępna ocena ich oddziaływania na środowisko. W tabeli dokona się też kwalifikacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (wg rozrządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko⁷).

Tabela 2 Charakterystyka Programu i identyfikacja potencjalnych obszarów interwencji w środowisku.

Kod działań cel tematyczny/priorytet inwestycyjny/działanie	Cel specyficzny	Obszar interwencji, projekty typowe i projekty strategiczne	Możliwy obszar zasięgu terytorialnego	Potencjalne obszary interwencji w środowisku
Priorytet inwestycyjny 6c) Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego				
6c.1.1	Zwiększenie konkurencyjności obszaru Programu poprzez efektywne wykorzystanie potencjału wspólnego	Współpraca parków narodowych	Obszar parków narodowych oraz ogólnie całego regionu objętego Programem	Przyroda, ptaki, obszary parków narodowych, ludzie
6c.1.2	dziedzictwa kulturowego i naturalnego			
Priorytet inwestycyjny 7 b) Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi				
7b1.1	Zwiększenie mobilności transgranicznej oraz poprawa połączeń			
7b1.2	transgranicznych sieci transportowych i jakości systemu transportu			
Priorytet inwestycyjny 7c) Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej				
7c.1.1.	Rozwój multimodalnych połączeń transgranicznych			

⁷ Dz. U. Nr 213 poz. 1397, z późn. zmn.

7c.1.1				
Priorytet inwestycyjny 10 b) Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia				
10b.1.1	Transgraniczna integracja w zakresie kształcenia zawodowego i ustawicznego oraz przystosowanie do potrzeb wspólnego rynku pracy			
10b.1.2				

Opis metod opracowania Rozdziału 4 - Analiza obecnego stanu środowiska

Diagnoza obecnego stanu środowiska będzie drugim, podstawowym elementem wyjściowym do oceny. Analizą objęte będą, przede wszystkim, obszary możliwego wsparcia w dziedzinie ochrony środowiska z punktu widzenia potrzeb oraz obszary możliwego oddziaływania realizacji Programu.

Proponuje się, aby diagnoza stanu środowiska przeprowadzona została według systematyki Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) tj., wg następujących grup:

- a. Przyroda i różnorodność biologiczna
- b. Klimat
- c. Zasoby i odpady
- d. Środowisko, zdrowie i jakość życia
- e. Zasoby wodne, ochrona przeciw powodziom i suszom oraz inne zagadnienia gospodarki wodnej

Da to możliwość nawiązania do trendów na poziomie UE.

Ponieważ pełna ocena może być bardzo obszerna, w treści dokumentu podstawowego powinno się podać tylko konkluzje dotyczące największych problemów środowiska, a ewentualne dodatkowe analizy zawrzeć w załączniku lub odwołać się do analiz, z których korzystano.

Podstawowymi materiałami wyjściowymi będą, po stronie polskiej, wojewódzkie raporty o stanie środowiska oraz rocznik statystyczny GUS ochrona środowiska 2013r., a po stronie słowackiej raporty odpowiednich organów⁸. Raporty zostaną uzupełnione innymi dostępnymi materiałami.

⁸ Głównie wykorzystane zostaną: Raport o stanie środowiska w województwie małopolskim w 2011 r., WIOŚ, Kraków, 2012 r.; Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2012 r., WIOŚ Rzeszów, 2013; Raport o stanie środowiska w województwie śląskim w 2012 r., Wojewoda Śląski, WIOŚ w Katowicach, 2013; Stan środowiska w Polsce. Sygnały 2011, GIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, 2011, Ochrona środowiska 2013 r., GUS, Správa o stave životného prostredia SR v roku 2012. MŽP SR, SAŽP, 2013; Environmental Report

Opis metod opracowania Rozdziału 5 - Prognoza oddziaływania na środowisko

Rozdział ten będzie składał się z następujących części: ocena ogólna, analizy pogłębione dla poszczególnych projektów, które mogą być realizowane w ramach Programu i które mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Potencjalne projekty, zostaną zidentyfikowane na podstawie wstępnych analiz i przedstawione w tabeli. W analizach uwzględnione zostaną wszystkie elementy określone w przepisach oraz zakresie Prognozy. Analiza możliwości oddziaływań skumulowanych, analiza możliwych oddziaływań transgranicznych.

Ocena ogólna

Ocena ogólna będzie zawierała kryteria oceny oraz podsumowanie prac nad oceną.

Przyjęte kryteria oceny, sprecyzowane w ramach prac nad Prognozą, w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska, przedstawione będą według niżej podanego wzoru w odniesieniu do wszystkich istotnych badanych elementów.

Tabela 3 Kryteria oceny oddziaływania (wzór).

Lp.	Badane elementy środowiska	Kryteria oceny
1	Różnorodność biologiczna	Wpływ na gatunki i siedliska objęte ochroną w ramach sieci Natura 2000
2	Zwierzęta	Wpływ na wybrane gatunki chronione
3	Rośliny	Wpływ na siedliska przyrodnicze, zwłaszcza wodne
4	Wpływ na integralność obszarów	Wpływ na utrzymanie spójności obszarów chronionych pomiędzy nimi oraz ogólnie drożność korytarzy ekologicznych

Syntetyczna, zbiorcza ocena możliwego wpływu poszczególnych działań Programu na środowisko przedstawiona będzie w macyzy oddziaływania wykonanej według niżej podanego wzoru.

Oparta ona będzie na usystematyzowaniu działań dokonanych w tabeli w rozdziale 3 i analizach pogłębionych opisanych według metodyki podanej niżej.

of Slovak Republic in 2012. Ministry of Environment of the Slovak Republic, Slovak Environmental Agency, 2013; Územný plán Veľkého územného celku Prešovský kraj - zmeny a doplnky 2004; Territorial plan of the Prešov region - amendment 2004; Územný plán Veľkého územného celku Žilinského kraja - zmeny a doplnky č. 4 (2004); Territorial plan of the Žilina region - amendment 2004; Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2013 – 2017; Programme of economic and social development of Žilina region for the period 2013 – 2017; Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2018; Programme of economic and social development of Prešov region for the period 2014 – 2018; www.enviroportal.sk; www.sazp.sk; www.vuvh.sk; www.shmu.sk; www.sopsr.sk.

Tabela 4 Matryca oddziaływania na środowisko (wzór).

Kod działań cel tematyczny/priorytet inwestycyjny/działanie	Obszar wsparcia, projekt strategiczny	Elementy środowiska podlegające ocenie wpływu												
		Różnorodność biologiczna	Zwierzęta	Rośliny	Wpływ na integralność	Woda	Powietrze (w tym hałas)	Ludzie	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klima	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

W tabeli tej użyte zostaną następujące symbole określające rodzaje oddziaływań na środowisko:

Legenda	
Oddziaływanie	Symbol
Pozytywne	+
możliwe negatywne	-
negatywne znaczące	--
zarówno pozytywne jak i możliwe negatywne	+ i -
zarówno pozytywne jak i możliwe negatywne znaczące	+, -, --
brak oddziaływań (puste pole)	

Wykaz zastosowanych skrótów	
Rodzaj oddziaływań	Symbol
bezpośrednie	B
pośrednie	P
wtórne	W
skumulowane	skum.
prawdopodobne	prwd
krótkoterminowe	>
średnioterminowe	>>
długoterminowe	>>>

stałe	<->
chwilowe	O

Analizy pogłębione

Analizy pogłębione oddziaływań poszczególnych potencjalnych projektów na poszczególne elementy środowiska będą podstawowym elementem analitycznym Prognozy. Punktem wyjściowym do analiz będą ustalone, wyżej wspomniane kryteria oceny, ustalone na podstawie analiz stanu środowiska i najważniejszych problemów, wymogów prawnych, wniosków z analiz dokumentów strategicznych i analiz związanych z pytaniami ewaluacyjnymi.

Tabela 5 Wzór tabel do analiz pogłębionych.

Ocena pogłębiona oddziaływania na środowisko potencjalnych obszarów wsparcia i inwestycji strategicznych.		
Odniesienie do matrycy oddziaływań (pozycja)	Kody przedsięwzięć: cel tematyczny/priorytet/działanie	Obszar wsparcia, typowe projekty (z matrycy oddziaływań)
Analizowane elementy środowiska	Opis wyników analiz	
Różnorodność biologiczna		
Zwierzęta		
Rośliny		
Wpływ na integralność obszarów chronionych		
Woda		
Powietrze		
Ludzie		
Powierzchnia ziemi		
Krajobraz		
Klimat		
Zasoby naturalne		
Zabytki		
Dobra materialne		
Inne uzupełniające informacje i odniesienie do analizy GIS. Identyfikacja wszystkich obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych związanych z realizacją przedsięwzięcia		
Wnioski odnośnie ograniczenia skutków, rozwiązań alternatywnych i kompensacji		
Uwaga - wskazać:		
czy oddziaływanie jest pozytywne, negatywne, negatywne znaczące, możliwe,		

bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane
krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe, chwilowe, prawdopodobne

Analizy pogłębione będą wykonywane, dla każdego, możliwego obszaru wsparcia Programu mogącego potencjalnie znacząco i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Ponieważ będą one obszerne, wszystkie te arkusze będą zamieszczone w załączniku, a w samym dokumencie umieszczone będzie streszczenie oddziaływań według elementów środowiska.

W analizach tych między innymi wykorzystane będzie narzędzie GIS do konfrontacji konkretnych obszarów wsparcia ze stanem aktualnym ochrony środowiska (np. poprzez nakładanie map przedsięwzięć w zakresie komunikacji z mapami obszarów chronionych).

Wyniki analiz pogłębionych zostaną przedstawione syntetycznie w macierzy relacyjnej proponowanych obszarów interwencji finansowych i oddziaływania na poszczególne elementy środowiska.

Analiza możliwości oddziaływań skumulowanych

Dokonując analiz oddziaływania na środowisko zostaną wzięte pod uwagę możliwości oddziaływań skumulowanych działań uwzględnionych w Programie, jak i innych znanych przedsięwzięć planowanych do realizacji. Wyniki tych analiz przedstawione będą syntetycznie zarówno w tabeli przedstawiającej możliwości kumulacji oddziaływań na poszczególne elementy środowiska, jak i graficznie.

Tabela 6 Kumulacja oddziaływań.

Działania cel tematyczny/priorytet/działanie	Obszary interwencji (projekty priorytetowe)	Główne oddziaływania	Skumulowane oddziaływania	Zalecenia
	element środowiska			

Analiza możliwych oddziaływań transgranicznych

W ramach prac nad Prognozą przeanalizowane będą wszystkie możliwe do wsparcia projekty z punktu widzenia ich ewentualnego oddziaływania transgranicznego zarówno w ramach Programu, jak i Programu na kraje trzecie. W analizie uwzględnione będzie możliwe oddziaływanie na wszystkie elementy środowiska, zgodnie z Konwencją o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym⁹ i Dyrektywą w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko¹⁰. Wykorzystane też będą materiały GDOŚ¹¹

Opis metod opracowania Rozdziału 6 Ocena skutków w przypadku braku realizacji Programu oraz korzyści z jego realizacji

⁹ Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dn. 25.02.1991 r.

¹⁰ Dyrektywa 2001/42/WE z dn. 27.06.2001 r.

¹¹ Między innymi publikacja w Zeszytach problemowych, E. Florkiewicz i A. Kawicki, Postępowanie administracyjne w sprawach określonych ustawą z dn. 3.10.2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W ramach prac przeprowadzona zostanie analiza skutków, zarówno w przypadku rezygnacji z realizacji Programu, jak i pozytywnych skutków, jakie osiągnie się w przypadku zrealizowania Programu. Wyniki przedstawione zostaną syntetycznie w postaci tabel.

W ramach tego rozdziału wykorzystana zostanie analiza problemów badawczych sprecyzowanych w formie pytań:

1. Czy zostały w Programie ujęte i zaproponowane cele prośrodowiskowe adekwatne do potrzeb w tym zakresie?
2. Czy zostały zaproponowane wskaźniki zrównoważonego rozwoju?
3. Czy w kontekście zrównoważonego rozwoju występuje zgodność pomiędzy diagnozą, celami, proponowanymi działaniami i wskaźnikami monitoringu?
4. Czy proponowane działania przyczynią się do efektywnego wykorzystania zasobów naturalnych, w tym do zmiany wzorców konsumpcji i produkcji oraz do zarządzania popytem na te zasoby?
5. Czy proponowane działania przyczynią się do zastępowania wykorzystania zasobów nieodnawialnych zasobami odnawialnymi, a tym samym przyczynią się bezpośrednio lub pośrednio do zmniejszenia negatywnego wpływu na poszczególne komponenty środowiska oraz na środowisko widziane jako całość?
6. Czy proponowane działania przyczynią się do wdrażania rozwiązań eko innowacyjnych ?
7. Czy planowane działania przyczynią się do poprawy stanu: powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchni ziemi?
8. Czy proponowane działania uwzględniają potrzebę ochrony przyrody i krajobrazu i czy będą sprzyjać tworzeniu oraz właściwemu funkcjonowaniu systemów obszarów chronionych Natura 2000?
9. Czy proponowane działania wpłyną na zdrowie ludzi, a jeśli tak to w jaki sposób?
10. Czy proponowane działania przyczynią się do zachowania wartości kulturowych?
11. Czy proponowane działania przyczynią się do podnoszenia świadomości ekologicznej?
12. Czy w wyniku realizacji Programu nastąpi poprawa, czy pogorszenia stanu środowiska? Jakie czynniki spowodują taki stan i jak je wzmocnić/eliminować?

Opis metod opracowania Rozdziału 7 Prezentacja wariantów alternatywnych

Szczegółowe wyniki analiz przeprowadzonych w trakcie procesu opracowania Prognozy pozwolą na ewentualne sprecyzowanie wariantów alternatywnych, które rozważone zostaną z punktu widzenia minimalizowania negatywnych oddziaływań Programu na środowisko lub maksymalizacji korzyści z jego realizacji. Ewentualne warianty alternatywne wynikać będą z analiz szczegółowych.

Opis metod opracowania Rozdziału 8 Propozycje metod oceny skutków realizacji Programu

Ponieważ, z punktu widzenia środowiska, istotne jest ewentualne, szybkie zareagowanie na możliwe negatywne oddziaływanie na środowisko niektórych projektów realizowanych w ramach Programu, przeanalizowana będzie potrzeba monitoringu, ewentualny jego zakres i sposób przeprowadzenia.

Z analiz zaproponowane będą odpowiednie wnioski.

Opis metod opracowania Rozdziału 9 Propozycje kryteriów środowiskowych do oceny proponowanych projektów

Z analiz przeprowadzonych odnośnie najważniejszych wyzwań środowiska w obszarze objętym Programem, charakteru projektów, oraz ich potencjalnego oddziaływania na środowisko wyciągnięte zostaną wnioski odnośnie kryteriów wyboru projektów wspieranych przez Program, aby były one najbardziej efektywne dla środowiska. Proponowane kryteria odnoszą się będą do poszczególnych rodzajów projektów.

Opis metod opracowania Rozdziału 10 Wnioski i rekomendacje

Rozdział obejmować będzie podsumowanie wyników analiz możliwych oddziaływań Programu na poszczególne elementy środowiska oraz rekomendacje wynikające z Prognozy do uwzględnienia w Programie.

Wnioski i rekomendacje wynikające z analiz przedstawione zostaną w formie tabelarycznej, zawierającej konkretne propozycje odnośnie Programu, projektów, kryteriów oceny itp.

4.1 Zestawienie technik i metod badania w Prognozie

W ramach prowadzonego badania proponujemy zastosowanie niżej wymienionych metod badawczych i przedstawiamy sposób ich uwzględnienia w opracowywanym dokumencie.

Wszystkie zaproponowane metody badawcze są metodami sprawdzonymi przy realizacji prognoz oddziaływania na środowisko i pozwalają na jak najszerzą i dokładną ocenę oddziaływań projektów dokumentów programów na środowisko.

Metody badawcze wykorzystane w opracowaniu Prognozy opisuje niżej zamieszczona tabela.

Tabela 7 Metody wykorzystane przy opracowywaniu Prognozy.

Lp.	Metoda badawcza	Sposób uwzględnienia w badaniu
1.	Analiza dokumentów	Analiza dokumentów źródłowych, selekcja istotnych danych i problemów w kontekście badanych obszarów
2.	Analiza statystyczna	Opis wraz z tabelami i wykresami dla diagnozy stanu środowiska, opis oddziaływania, tabele z wnioskami z Prognozy
3.	Analiza wskaźnikowa	Analiza wskaźnikowa badań analitycznych polegająca na obliczaniu wskaźników na podstawie uzyskanych danych statystycznych i ich ocenie porównawczej w czasie i przestrzeni
4.	Analiza porównawcza/treści	Opis rozwiązań (np. zmniejszających oddziaływanie na środowisko), tabela odpowiedzi na postawione pytania badawcze, wnioski i rekomendacje z badania
5.	Tabela korelacji	Tabele porównawcze, korelacje zawierająca zestawienie kierunków danego badanego dokumentu w kontekście badanych obszarów, dokumentów programowych krajowych i unijnych
6.	Macierz relacyjna	Oddziaływanie celów, priorytetów i zadań Programu na wszystkie komponenty środowiska (w tym na obszary Natura 2000, klimat) oraz na zdrowie człowieka. Ocena skumulowanych skutków priorytetów inwestycyjnych.

7.	Oceny eksperckie (IDI)	Indywidualne oceny i konsultacje (wywiady) z ekspertami tematycznymi w zakresie uzyskanych wyników, trendów i ocen źródłowych
----	------------------------	---

Tabela 8 Zestaw zaproponowanych metod badawczych w poszczególnych elementach Prognozy.

Lp.	Nazwa techniki badawczej	Zakres Prognozy					
		Ustalenie zakresu	Analiza stanu środowiska (trendy)	Analiza Programu i dokumentów strategicznych	Prognoza oddziaływania na środowisko	Ocena oddziaływań skumulowanych	Monitoring
1	Analiza dokumentów	*	*			*	*
2	Analiza statystyczna		*		*		
3	Analiza wskaźnikowa		*	*		*	*
4	Analiza porównawcza		*	*			*
5	Tabela korelacji	*		*			*
6	Macierz relacyjna				*	*	
7	Oceny eksperckie (IDI)	*	*	*	*	*	*

* Wykorzystanie techniki i metody

4.2 Opis procesu realizacji Prognozy oraz ustalenia jej zakresu

Szczegółowy opis zadania i zakres prac w celu wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko projektu Programu Współpracy Transgranicznej Polska na lata 2014-2020 określony został w załączniku nr 1 do SIWZ. Zadanie zostanie zrealizowane w dwóch etapach:

Etap I – w ramach którego wykonawca przedstawi:

- uzgodniony przy udziale odpowiednich organów i zgodnie z obowiązującymi przepisami zakres Prognozy (ang. scoping report)
- wstępną i końcową wersję raportu metodologicznego,
- wstępną wersję Prognozy, w razie zaistnienia takiej potrzeby, wraz z dokumentacją umożliwiającą sprawne przeprowadzenie postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji projektu Programu
- końcową wersję Prognozy uwzględniającą wyniki konsultacji społecznych oraz ocenę jakościową właściwych organów w Polsce i Słowacji.
- podsumowanie wynikające z przeprowadzonej Prognozy.

Wykonawca zorganizuje i przeprowadzi procesy konsultacji Zakresu Prognozy oraz Prognozy z właściwymi organami ds. OOS i społeczeństwem zgodnie z przepisami obowiązującymi w Polsce i Słowacji. W ich ramach będzie udzielał odpowiedzi na uwagi i wnioski zgłoszone przez obywateli oraz instytucje i organizacje społeczne w procesie konsultacji wyników Prognozy. Ponadto w ramach tego etapu wykonawca będzie współpracował z zespołem wykonującym ewaluację ex ante Programu (bieżąca współpraca i udział w maksimum 3 spotkaniach na obszarze państw uczestniczących w Programie) oraz udzielał wsparcia grupie roboczej ds. programowania, Instytucji Zarządzającej (IZ) i Koordynatorowi Krajowemu (KK) we wprowadzaniu zmian do Programu pod wpływem wniosków i rekomendacji zawartych w Prognozie.

Etap II – Szczegółowy zakres wymaganych do realizacji zadań zostanie doprecyzowany po zakończeniu I – go etapu, w ramach którego wykonawca będzie współpracował z grupą roboczą ds. programowania, IZ i KK w trakcie konsultacji Programu z KE. Współpraca ta będzie miała charakter konsultacji, doradztwa eksperckiego w zakresie implementacji uwag KE do Programu. Wykonawca może zostać zobowiązany do uczestniczenia w spotkaniach roboczych (maksimum 3 spotkania na obszarze państw uczestniczących w Programie) organizowanych ad hoc przez Zamawiającego. Na żądanie Zamawiającego Wykonawca będzie zobowiązany do przeanalizowania oraz opracowania w formie pisemnej opinii do uwag zgłoszonych w zakresie oddziaływania na środowisko w trakcie negocjacji Programu z KE (w terminie do 7 dni od przekazania uwag). Uwagi mogą być zgłaszane w turach. Ponadto Wykonawca będzie świadczył usługi doradcze dla Zamawiającego, jeżeli na skutek negocjacji zapisów Programu z KE, niezbędne będą zmiany w Programie, które będą wymagały modyfikacji Prognozy.

Dokumenty przekazywane Wykonawcy oraz przygotowywane przez Wykonawcę będą w języku polskim i/lub słowackim w zależności od konieczności zachowania zasady dwujęzyczności.

W trakcie prac nad Prognozą przewiduje się ścisłą współpracę z Zamawiającym, szczególnie w zakresie:

- konsultowania metodologii i narzędzi badawczych;
- bieżącego reagowania na zmiany projektu Programu (np.: w wyniku konsultacji społecznych Programu, opinii wyrażonych w ewaluacji ex-ante);
- informowania o stanie prac, pojawiających się problemach i innych zagadnieniach istotnych dla realizacji badania;
- uczestnictwa w spotkaniach (zgodnie z uzgodnionym harmonogramem realizacji zlecenia) dotyczących zakresu prac powierzonych Wykonawcy, w tym zaprezentowania wyników Prognozy oddziaływania na środowisko.

Proces SOOŚ będzie obejmować następujące kroki :

1. ustalanie zakresu i poziomu szczegółowości informacji, które muszą zostać zawarte w przedmiotowej Prognozie.

Wynik etapu: uzgodniony zakres Prognozy przez formalne strony procesu Polski i Słowacji

2. przygotowanie metodologii do opracowania dokumentu

Wynik: uzgodniona metodologia

3. przygotowanie wstępnej Prognozy opisującej potencjalny wpływ na środowisko wynikający z realizacji Programu

Wynik etapu: projekt dokumentu Prognozy do konsultacji

4. przeprowadzenie konsultacji dokumentu Prognozy

Wynik: zebrane uwagi i zastrzeżenia do dokumentu Prognozy

5. uwzględnienie wyników powyższych konsultacji w procesie przygotowania Prognozy

Wynik: końcowa wersja dokumentu Prognozy wraz z podsumowaniem wynikającym z przeprowadzonej Prognozy

5 Analiza ryzyka, które może wystąpić w trakcie realizacji badań i metody jego minimalizacji

W celu określenia ryzyk istotnych dla projektu przeprowadzona zostanie analiza ryzyk.

Potencjalne zidentyfikowane obszary ryzyka, które mogą wystąpić w trakcie badania:

1) Ryzyko niespójności danych w materiałach źródłowych.

Metoda jego minimalizacji – ograniczenie źródeł danych do głównych źródeł strumieni danych, selekcja wg. zasady Pareto. Konsultacje z zewnętrznymi ekspertami

2) Ryzyko różnic w definicji pojęć, kryteriów stosowanych w różnych programach i w obydwu krajach.

Metoda jego minimalizacji/eliminacji - poprzez pogłębione wywiady źródłowe.

3) Ryzyko rozciągłości w czasie zakończenia etapów prac I i II, wobec obszerności opracowania i możliwości zmian zapisów w dokumencie źródłowym Programu .

Metoda jego minimalizacji – stosowanie tabeli korelacji zmian dokumentu w czasie.

4) Ryzyko – siła wyższa

Metoda jego minimalizacji/redukcji - zapewnienie odpowiedniej struktury dla organizacji pracy w projekcie w układzie ekspert-asystent.

5) Ryzyko wynikające z faktu, że nie zostały jeszcze ostateczne przyjęte dokumenty odwoławcze, źródłowe, wytyczne i inne jak np. 7 EAP.

Metoda jego minimalizacji/unikania - wykonanie pracy na podstawie wersji dostępnych w czasie realizacji materiałów w tym zakresie.

6) Ryzyko braku danych, w szczególności stanu za 2012 r. oraz w zakresie przyrody (ze względu na długotrwałość procesów zachodzących w przyrodzie i w związku z tym mniejszej częstotliwości ich monitorowania).

Metoda minimalizacji/unikania - wykonanie pracy na podstawie dostępnych w czasie realizacji materiałów.

Istotne wyniki przeprowadzonych analiz oraz analizy ryzyk wynikające z przeprowadzonych prac w ramach Prognozy, wraz z analizą niepewności wynikających z ogólności Programu oraz brakiem danych zostaną przedstawione w odpowiednim podrozdziale we wstępie do Prognozy.

6 Sposób organizacji i przeprowadzenia badania

Badanie zorganizowane zostanie w formie projektu i zastosowana zostanie metodyka projektowa do zarządzania projektami Firma ATMOTERM stosuje metodykę projektowa od wielu lat (tzw. ATMO-ProjectManagement). Zgodnie z tą metodyką projekt podzielony zostanie na podstawowe fazy.

1) Faza inicjalna – rozpoczęcie projektu

2) Faza planowania

3) Faza realizacji

4) Faza zakończenia projektu

5) Faza oceny i transferu wiedzy

W trakcie realizacji projektu prowadzona będzie pełna dokumentacja projektowa (zgodnie z wymaganiami dla poszczególnych faz jego realizacji).

W ramach metodyki projektowej ATMO-Project Management zastosowane również zostaną następujące narzędzia:

- Zarządzanie czasem
- Zarządzanie zespołem
- Planowanie
- Zarządzanie ryzykiem w projekcie
- Kierowanie pracownikami poprzez metodę PSK (Piramida Skutecznego Kierowana)
- Metody negocjacyjne i komunikacyjne w ramach konsultacji

Do opracowania Prognozy zorganizowany będzie zespół projektowy przedstawiony na niżej zamieszczonym schemacie.

Zespół projektowy:

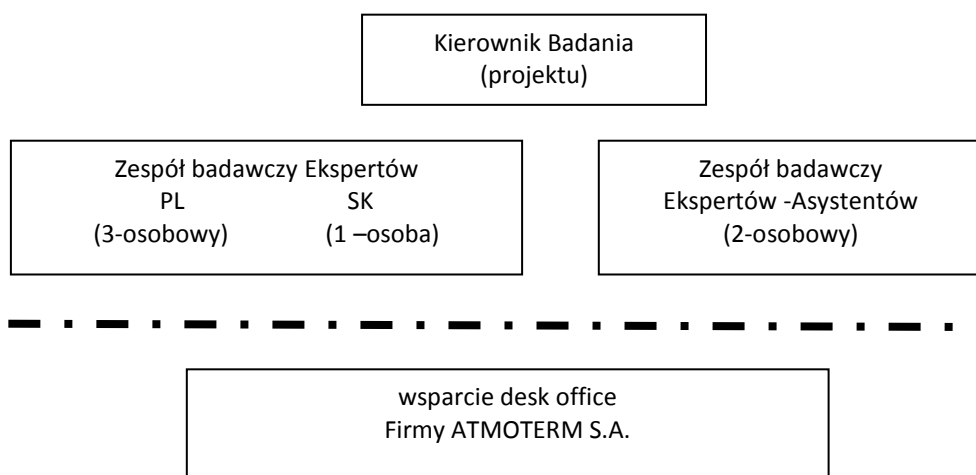

Tabela 9 Podział zadań między członków.

ETAP I	ETAP prac	Zakres tematyczny	Kierownik projektu	Ekspert 1 (PL)	Ekspert 2	Ekspert 3	Ekspert 4 (SK)	Eksperti-asystenci wsparcie
		Proces wstępnej oceny						
		Ustalenie zakresu prognozy						
		Opracowanie metodyki						
		Opracowanie i uzgodnienie raportu metodologicznego						

Stan środowiska (diagnoza)						
Jakość powietrza						
Zmiany klimatu						
Stan i zasoby wodne / gospodarka wodno-ściekowa						
Powierzchnia ziemi / gospodarka odpadami						
Natura, w tym różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta, obszary Natury 2000						
Zasoby naturalne						
Krajobraz, zabytki						
Dobra materialne						
Zdrowie i warunki życia ludzi						
Ocena zgodności celów Programu						
Analiza dokumentów strategicznych na poziomie UE i krajów Programu						
Ocena i badanie spójności wewnętrznej Programu, wskazanie wariantów alternatywnych						
Opis programu						
Identyfikacja brakujących elementów pro środowiskowych w Programie						
Prezentacja wariantów alternatywnych						
Opracowanie Prognozy						
Określenie kryteriów oceny						
Ocena aspektów środowiskowych Programu						
- Jakość powietrza						
- Zmiany klimatu (zagrożenia naturalne, powodzie)						
- Stan i zasoby wodne / gospodarka wodno-ściekowa						
- Powierzchnia ziemi / gospodarka odpadami						
- Natura, w tym różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta, obszary Natury 2000						
- Zasoby naturalne						

ETAP II	- Krajobraz, zabytki					
	- Dobra materialne, sieć transportowa					
	- Zdrowie i warunki życia ludzi					
	- Analiza kryteriów oceny projektów i wskaźników monitorowania					
	Ocena skutków w przypadku braku realizacji programu					
	Ocena skutków					
	Prezentacja wariantów alternatywnych					
	Opis wariantów alternatywnych					
	Koncepcja systemu monitoringu Programu					
	Analiza systemu					
	Opis wyników, wnioski i rekomendacje					
	Opis metodyk, wnioski i rekomendacje					
	Konsultacje					
	Konsultacje społeczne - spotkania/prezentacje					
	Bieżąca współpraca z Grupą Roboczą, Wykonawcą oceny ex-ante, spotkania robocze					
	Konsultacje Programu z KE (współpraca z grupą roboczą ds. programowania, udział w spotkaniach ad hoc, analiza i zgłoszonych uwag) i usługi doradcze w procesie negocjacji					

Ponieważ Prognoza dotyczy obszaru Programu, który znajduje się na terenach Polski i Słowacji, w celu zapewnienia jej właściwej jakości, wykonywana będzie przy udziale eksperta słowackiego. Podział prac, w zależności od zagadnienia będzie polegał bądź na osobnym wykonaniu poszczególnych części opracowania dla części obszaru w Polsce i na Słowacji, według ustalonej metodologii i wzoru, lub na wzajemnym uzupełnianiu części wspólnych. Całość będzie wzajemnie zweryfikowana przez ekspertów polskich i słowackich.

6.1 Harmonogram prac i podział na zadania

Z uwagi na charakter Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Słowacja procedura realizacji sooś i Prognozy Programu wymaga interakcji i uzgodnień, konsultacji pomiędzy stroną Polską i Słowacką.

W SIZW przedstawiony został wstępny harmonogram realizacji poszczególnych zadań w tej procedurze. Obecnie dla tworzenia harmonogramu prac przyjąć można terminy końcowe ustalone jako 30 września 2014 – zakończenie oceny ex ante Programu oraz 30 listopada 2014 – zakończenie usług konsultacyjno doradczych tj. etapu II prac. Ponadto odbyły się trzy spotkania uściślające procedurę opracowania Prognozy, zasady współpracy oraz harmonogram prac. Wyniki ostatniego spotkania w dniu 18 grudnia 2013 roku uwzględniające ustalone terminy współpracy z organami Republiki Słowackiej przedstawia się w niżej zamieszczonym harmonogramie.

Tabela 10 Harmonogram prac nad Prognozą do PWT PL – SK 2014-2020.

29.10.2013	DWT przekazało wykonawcy wstępną wersję strategicznej części dokumentu programowego	
20.11.2013	Posiedzenie Grupy Roboczej w Zakopanem, z udziałem ekspertów ATMOTERM	
26.11.2013	DWT wysłało pismo do GDOŚ i GIS o ustalenie zakresu prognozy; załącznik do tego pisma został wcześniej przesłany do zaopiniowania wykonawcy, wykonawca nie zgłosił żadnych uwag o charakterze merytorycznym	
27.11.2013	Spotkanie w Bratysławie ws. ustalenia działań i harmonogramu pracy dot. procedury SEA dla programu. Uczestniczą: DWT MRR, GDOŚ PL, ATMOTERM, Ministerstwo Środowiska Słowacji, słowacka Instytucja Krajowa dla programu (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Uzgodniony protokół ze spotkania został wysłany 12.12.2013	
3/6.12.2013	Przekazanie do ATMOTERM zakresu otrzymanego od GIS i GDOŚ	
6/18.12.2013	ATMOTERM przekazał wstępny projekt raportu metodologicznego do DWT (zarys zgodnie z ustawą), 9.12.2013 została przekazana informacja, że jest to wersja do poprawy oraz, że ostateczna wersja będzie przekazana 18.12.2013	
31.12.2013	Przekazanie do ATMOTERM wyników konsultacji społecznych dot. zakresu SEA po stronie polskiej oraz uwag do raportu metodologicznego	
16.01.2014	Przekazanie do ATMOTERM zakresu SEA otrzymanego od SK	
24.01.2014	ATMOTERM w ciągu tygodnia od otrzymania opinii instytucji słowackiej dot. zakresu prognozy przedstawi DWT wersję raportu metodologicznego uwzględniającą słowacki zakres prognozy oraz uwagi zgłoszone do wersji wstępnej z 18.12.2013. ATMOTERM przekaże również pełny zakres prognozy w języku polskim i słowackim	
24.01.2014	DWT przekaże uwagi do raportu metodologicznego	
31.01.2014	ATMOTERM przedstawi ostateczną wersję raportu metodologicznego (tylko w jęz. polskim)	
10.02.2014	DWT przekaże Program Operacyjny zatwierdzony przez Grupę Roboczą – w wersji angielskiej. Dodatkowo DWT przekaże w tym terminie wersję robocze Programu w języku polskim i słowackim. Wersje zatwierdzone polska i słowacka przekazane zostaną w późniejszym terminie wyróżnionymi zmianami.	
10.03.2014	ATMOTERM przedstawi wstępną wersję Prognozy	Konsultacje społeczne Programu po obu stronach granicy (niezależnie od konsultacji SEA) 15.02.2014 – 21.03.2014 Konferencja polsko-słowacka Przekazanie Programu poprawionego zgodnie z wynikami konsultacji do ATMOTERM
17.03.2014	Uwagi DWT do Prognozy zostaną przekazane do ATMOTERM	
24.03.2014	Poprawiona wersja Prognozy przesłana przez ATMOTERM do DWT	
17.03-01.04.2014	Tłumaczenie Prognozy przez ATMOTERM (wraz ze streszczeniem niezbędnym do wszczęcia konsultacji społecznych) na język słowacki	

01.04-01.05.2014 ¹²	Konsultacje wstępnej wersji Prognozy ze społeczeństwem – 21 dni i właściwymi organami – 30 dni. Wykonawca udzieli odpowiedzi na ewentualne pytania w terminie do 7 dni od ich otrzymania lub ad hoc w przypadku spotkań konsultacyjnych
	Ewentualne przeprowadzenie transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko – w przypadku zidentyfikowania oddziaływań transgranicznych
15.05.2014	Przekazanie ATMOTERM opinii organów PL i SK do Prognozy
22.05.2014	ATMOTERM przedstawi uzgodnioną treść wersji końcowej Prognozy (wraz z podsumowaniem, oraz z odniesieniem się do uwag zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych). Wersja Prognozy zostanie dostosowana do ostatniej wersji dokumentu programowego
23 -30.05.2014	Tłumaczenie przez ATMOTERM zatwierdzonego przez DWT dokumentu na język słowacki
	Współpraca z zespołem wykonującym ex-ante oraz współpraca w trakcie konsultacji Programu z KE

6.2 Sposób prezentacji informacji, danych i wyników Prognozy

Dane będące przedmiotem analiz będą stanowić zróżnicowany zbiór dokumentów, charakterystyk liczbowych, zestawień statystycznych oraz informacji przestrzennych. Sposób prezentacji poszczególnych kategorii danych będzie odpowiadał ich strukturze. Dane o charakterze przestrzennym będą w miarę możliwości prezentowane z zastosowaniem technik GIS. Dane o charakterze liczbowym będą prezentowane w formie wykresów i tabel.

Wszystkie dane zastosowane w opracowaniu oraz przywołana literatura zostaną opisane syntetycznie w formie tabeli zbiorczej zawartej w odrębnym załączniku.

Zarówno w obszarze danych jak i wyników przewiduje się szerokie zastosowanie schematów, matryc, map, wizualizacji i innych form prezentacji graficznych.

W ramach poszczególnych obszarów analitycznych proponuje się zastosowanie następujących sposobów prezentacji wyników:

w zakresie stanu środowiska:

- opisowy - analizy jakościowe (np.: wpływ na elementy środowiska),
- graficzny - rozkłady przestrzenne (np.: korytarze ekologiczne, obszary chronione i parki krajobrazowe),
- ilościowy - tabele i wykresy (zestawienia dotyczące emisji zanieczyszczeń).

Zgodnie z rekomendacją GDOŚ zjawiska o charakterze przestrzennym oraz interakcje tych zjawisk zostaną przedstawione na mapach.

w zakresie oceny zgodności celów Programu z celami środowiskowymi na poziomie unijnym, międzynarodowym i krajowym:

- opisowy - analizy jakościowe dotyczące celów środowiskowych, korelacji celów Programu i dokumentów zewnętrznych,

¹² Wielkanoc: 20-21.04.2014

- graficzny - schemat powiązania najważniejszych dokumentów określających cele środowiskowe na poziomie unijnym, międzynarodowym i krajowym z celami Programu;

w zakresie oceny i badania spójności wewnętrznej Programu oraz wskazania wariantów alternatywnych:

- opisowy - analizy jakościowe i tabele,
- graficzny - macierze obszarów synergii i konfliktów;

w zakresie Prognozy oddziaływania na środowisko:

- opisowy - analizy jakościowe (m.in. identyfikacja rodzajów przedsięwzięć w ramach celów tematycznych Programu, ocena aspektów środowiskowych Programu),
- ilościowy - kwantyfikacja relacji pomiędzy aspektami środowiskowymi a potencjałem środowiska,
- graficzny - macierz relacyjna elementów środowiska i priorytetów inwestycyjnych Programu (w układzie działania – środowisko);

w zakresie wniosków i rekomendacji:

- opisowy – tabele zawierające propozycje zapisów/zmian zapisów Programu, odpowiedzi na pytania badawcze
- graficzny – schemat zidentyfikowanych obszarów problemowych, mapa lokalizacji istotnych działań w odniesieniu do istniejących form ochrony przyrody.

Ostateczna wersja prognozy zostanie przedstawiona w języku polskim i słowackim.